

2012 Sint-Lenardsstraat 60, DUDZELE

Resultaten
Archeologisch
Proefonderzoek

Griet Lambrecht

Opdrachtgever:

Agentschap Ruimte en Erfgoed

Titel:

St Lenardsstraat 60, Dudzele. Resultaten archeologisch proefonderzoek.

Vergunningsnummer:

2012-154

Locatie:

St Lenardsstraat 60, Dudzele (Brugge)

Periode:

4 en 5 september 2012

Versie:

eindrapport

Auteur:

Griet Lambrecht

Veldmedewerkers:

Serge Van Liefferinge, Regy Poppe, Jurgen Van de Walle, Dieter Verwerft

Technische ondersteuning:

Nico Inslegheers

Metaaldetectie:

Roland Decock

Raakvlak:

Komvest 45

8000 Brugge

T +32 [0]50 44 50 44

F +32 [0]50 61 63 67

E info@raakvlak.be

www.raakvlak.be

© Raakvlak, april 2012

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Raakvlak.

1.	Inleiding	3
2.	Historische situering	4
2.1.	Historisch en cartografisch onderzoek	4
2.2.	Vroeger archeologisch onderzoek	4
3.	Bodemkundige situering	5
4.	Veldwerk	6
5.	Vondsten	8
6.	Besluit	9
7.	Bibliografie	10
8.	Bijlagen	11
8.1.	Bijlage 1: grondplan	11
8.2.	Bijlage 2: coupe op de gracht	12

1. Inleiding

Naar aanleiding van de bouw van drie nieuwe woningen op het perceel met adres St Lenardstraat 60 in Dudzele voert Raakvlak op 4 en 5 september 2012 een archeologisch proefonderzoek uit in samenspraak met de bouwheer NV Gronden DB en het Agentschap Onroerend Erfgoed. De bouw van nieuwe woningen en het onderkelderen van een deel van het perceel betekenen een aanzienlijke verstoring van het potentieel archeologisch bodemarchief.

Het archeologisch proefonderzoek heeft tot doel het inventariseren en waarderen van het potentieel archeologisch erfgoed, dat door de geplande werken wordt verstoord. De resultaten worden geëvalueerd om de voordien ongekende, archeologische waarde van het bodemarchief in kaart te brengen en indien nodig een vervolgonderzoek in de vorm van een opgraving aan te bevelen.

Fig.1: Het Goed van Grammez (www.beeldbankbrugge.be).

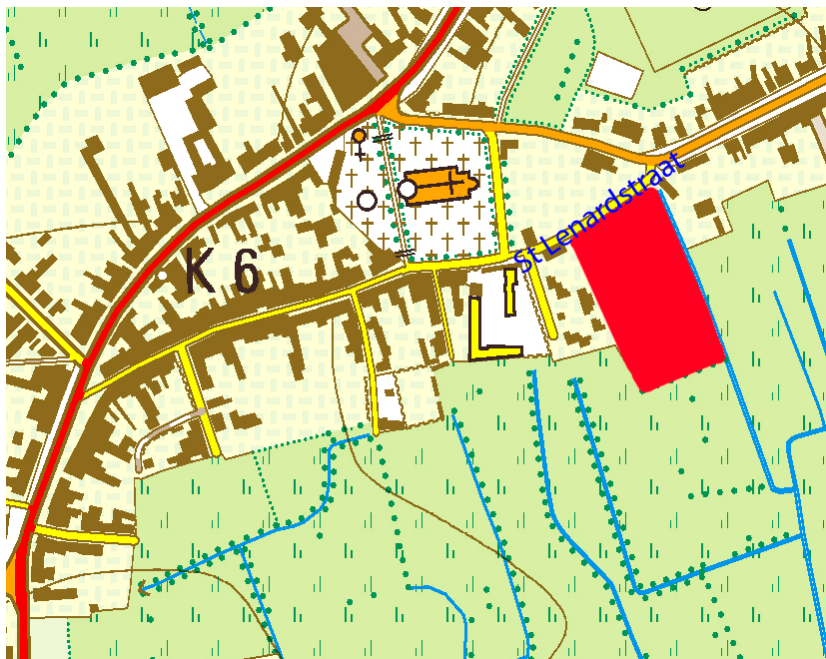

Fig. 2: Lokalisering van het projectgebied.

2. Historische situering

2.1. Historisch en cartografisch onderzoek

Het perceel is gekend als het "Goed van Grammez", niet te verwarren met het "Hof van Grammez" (Coornaert 1985, 523-nr 217).

De site wordt in 1447 bewoond door Jan Zuerynx. In 1531 bezit Hugo van Grammez het goed met walgracht. Op dat moment is het een goed met opperhof, neerhof, walgrachten en een boomgaard. Op de Ferrariskaart (1777) is het omwalde "Goed van Grammez" goed te zien. Op deze kaart is te zien dat er in het laatste kwart van de 18^e eeuw geen onderscheid kan worden gemaakt tussen opperhof en neerhof. Het huidige gebouw, dat uit de 19^e eeuw dateert, staat meer naar het noorden, dicht tegen de straat en staat niet op de kaart van Ferraris.

Fig. 3: Fragment uit de kaart van Ferraris, "Goed van Grammez".

2.2. Vroeger archeologisch onderzoek

Er is voorheen geen archeologisch onderzoek gebeurd op de site. Wel haalden de bewoners een deel van een grafsteen uit de grond bij het aanleggen van de tuin. Het is niet duidelijk of deze zerk *in situ* lag bij de vondst of dat hij al eerder naar de tuin in gebracht als ornament (Fig. 5).

Op het aanpalende perceel, St. Lenardsstraat 58, wordt bij werken in 1965 een pot in rood beschilderd aardewerk aangetroffen (Fig. 4).

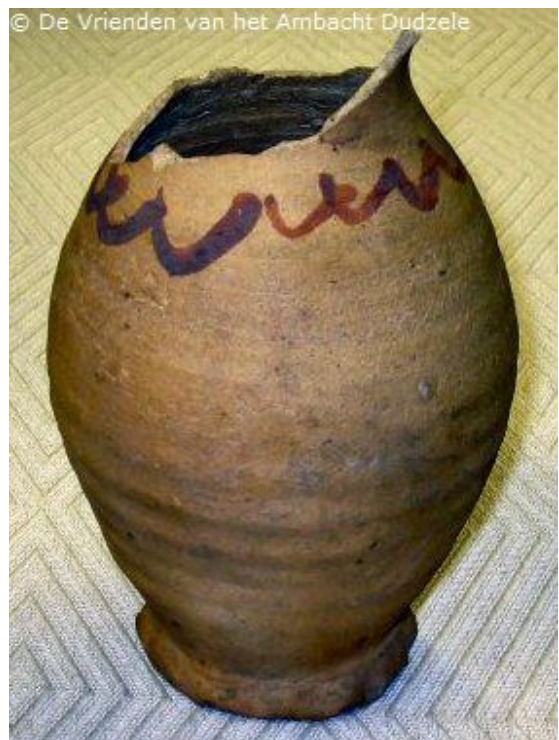

Fig. 4: Pot in rood beschilderd aardewerk (De Vrienden van het Ambacht Dudzele).

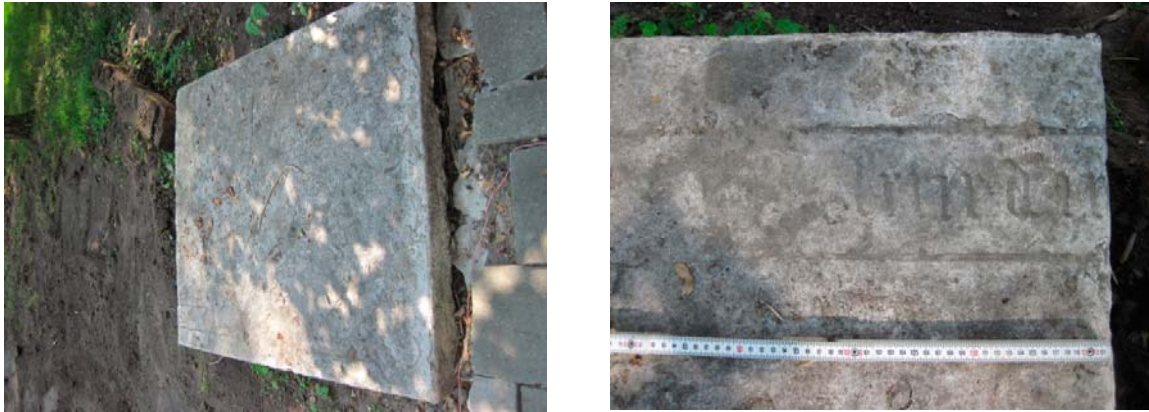

Fig. 5: Grafzerk in de tuin.

3. Bodemkundige situering

Het gebied is op de bodemkaart aangeduid als kreekrug.

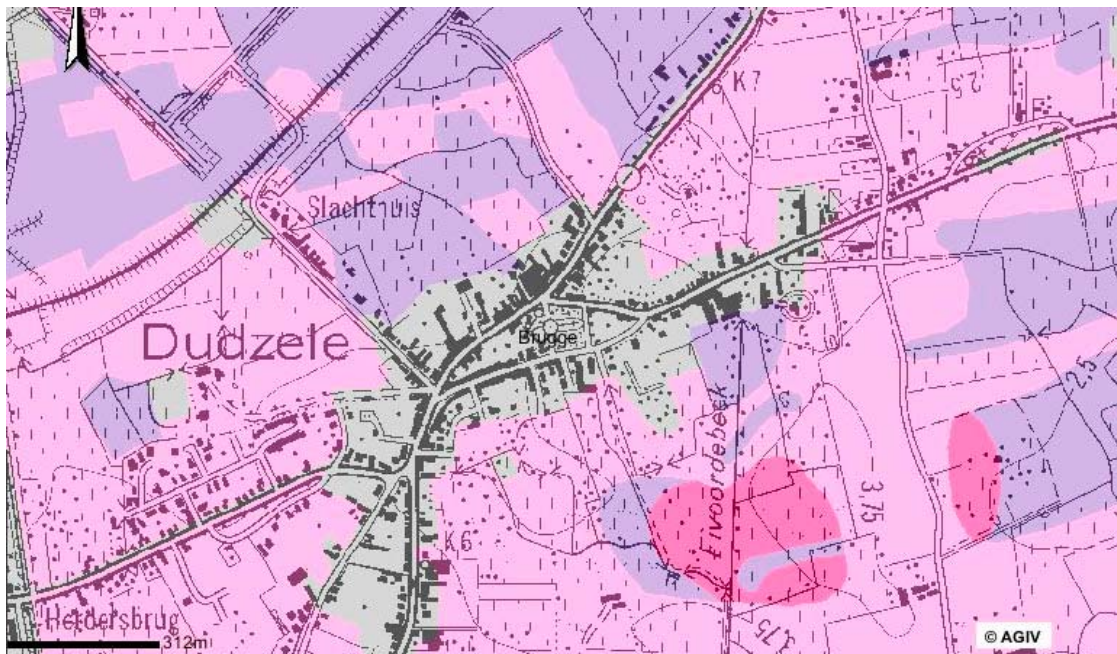

Fig. 6: Bodemkaart (licht roze: kreekrug, hard roze: overdekt pleistoceen, paars: schor polders) (Agiv, 1/10 000).

Bij het graven en boren wordt echter een dunne laag veen aangetroffen. Het veen bevindt zich een 80-tal cm onder het maaiveld in het zuidelijke deel van het perceel. De veenlaag is er 20 à 25 cm dik (sleuf 3 en 4). In sleuf 7 wordt een laag veen van 80 cm aangetroffen op 1,50 m onder het maaiveld. Het pleistocene zand bevindt zich in het zuidelijke deel van het perceel op ongeveer een meter onder maaiveld en in noordelijke helft op 2 à 2,30 m diepte.

4. Veldwerk

Op het terrein worden 7 sleuven aangelegd (zie bijlage 1). Het terrein was zeer moeilijk te betreden met een grote kraan. Er wordt, in samenspraak met het Agentschap Onroerend Erfgoed, geopteerd een kleine kraan te gebruiken met een smallere graafbak. Het is de bedoeling de sleuven 2 graafbakken breed te maken. Dit blijkt in de praktijk zeer moeilijk te zijn. Het perceel blijkt rond het bestaande gebouw erg opgehoogd te zijn waardoor de kraan diep moet graven en eigenlijk te licht is voor dit zware werk. Het graven verloopt zeer moeizaam.

Fig. 7: Sleuf 1, O-profiel.

Een eerste sleuf wordt aangelegd naast het bestaande gebouw. In het profiel is te zien dat er onder de teelaarde een dertigtal cm ophoging aanwezig is.

Fig. 8: spoor 6 en spoor 5 in sleuf 2.

Fig. 9: sleuf 7, gracht in vlak en west profiel.

De sleuven 2 en 7 worden achter het huis aangelegd. In deze sleuven is een grote gracht te herkennen. Sporen 6 en 5 maken deel uit van deze gracht. De gracht wordt eerst waargenomen in sleuf 2, later wordt meer duidelijkheid bekomen in sleuf 7. De vulling van spoor 6 is hetzelfde als de vulling van het spoor waargenomen in sleuf 7.

In sleuf 7 was het mogelijk een profiel te zetten op een deel van de gracht (zie tekening in bijlage 2). Het is duidelijk te zien dat de 16 m brede gracht het veen doorsnijdt. Hierdoor had men altijd water in de omwalling. Toen dieper graven niet mogelijk was, is geboord in de vulling van de gracht en in het natuurlijke veen net buiten de gracht.

Boring 1 ging tot een diepte van 2.30 m onder het maaiveld. De kleiige vulling (laag f) gaat nog 30 cm dieper dan de bodem van de sleuf, daaronder bevindt zich het pleistocene zand. De tweede boring (naast de gracht) vertoont nog 55 cm veen boven pleistoceen zand.

Fig. 10: sleuf 5, overzicht.

Parallel met sleuven 2 en 7 worden sleuven 5 en 6 aangelegd. In sleuf 5 treffen we twee sporen aan die vermoedelijk niet te linken zijn aan de gracht. In sleuf 6 werden geen sporen teruggevonden, de bodem was te diep verstoord voor de kleine kraan.

Fig. 10: Profiel 2 en 3 in sleuf 3 en sleuf 4

Achteraan op het terrein worden, haaks op elkaar, sleuven 3 en 4 aangelegd.

In deze sleuven werden geen sporen aangetroffen. In sleuf 3 bevond zich een recente begraving van een schaap. Om zicht te krijgen op de opbouw van de bodem werd in deze twee sleuven een profielput gegraven tot op de pleistocene moederbodem. Opmerkelijk is dat in sleuf 3, 60 cm onder het maaiveld op het veen een dunne laag voorkomt (6 à 10 cm) die opgebouwd is uit zeer los humeus materiaal en die aardewerk bevat.

5. Vondsten

Sleuf 1 ophogingspakket: twee fragmenten steengoed

Sleuf 2 ophogingspakket: wandscherven en randen (onder andere met gietsluit) in geglazuurd rood aardewerk van teilen, handvat van een bakpan (met roet), een randfragment in rood aardewerk met een witte deklaag waarop koperglazuur is aangebracht, enkele scherven in grijs aardewerk, een bodemfragment van een kan in steengoed (vermoedelijk Langerwehe)

Sleuf 7 ophogingspakket: er is voornamelijk rood geglazuurd aardewerk gevonden, voor het merendeel fragmenten van teilen en bakpannen met roetaanslag gebruikt in de keuken. Verder treffen we een oor aan van (vermoedelijk) een vuurklok in grijs aardewerk, een rand in grijs aardewerk en een wandscherf in rood aardewerk met slibversiering .

Sleuf 7: in de vulling van de gracht is **geen** aardewerk aangetroffen.

Sleuf 3, profiel 2, laag c (net boven het veen, 60 tot 70 cm onder het maaiveld): In deze laag komen onder andere een **rand van een romeinse beker** (gevernist aardewerk, hard wit baksel, grijze deklaag en zandbestrooiing), een wandscherf in een dik grof baksel, vrij hard (vermoedelijk ook Romeins) en twee scherven in roodaardewerk, hard gebakken en grof verschaald (vermoedelijk ME) aan het licht.

6. Besluit

Tijdens dit proefonderzoek was het mogelijk de noordelijke zijde van het omwalde areaal te lokaliseren. In de ophoging boven de gracht en rond de hedendaagse bebouwing treffen we scherven aan (rood aardewerk, met loodglazuur) uit de 16^e eeuw of jonger. In de vulling van de gracht zelf zijn geen scherven aangetroffen. Door bij het uitgraven van de gracht een veenlaag te doorsnijden verzekerde men zich van een omwalling met water.

In sleuf 3 treffen we bovenop het veen minstens 1 Romeinse scherf aan (vermoedelijk twee).

Het te bebouwen perceel ligt niet op een geulrug zoals de bodemkaart suggereert. Het pleistocene zand ligt hier op ongeveer 1 m onder het maaiveld (ongeveer 2 meter op de plaats waar het terrein is opgehoogd met materiaal dat wellicht afkomstig is van het opperhof). Er is geen geulvulling aangetroffen.

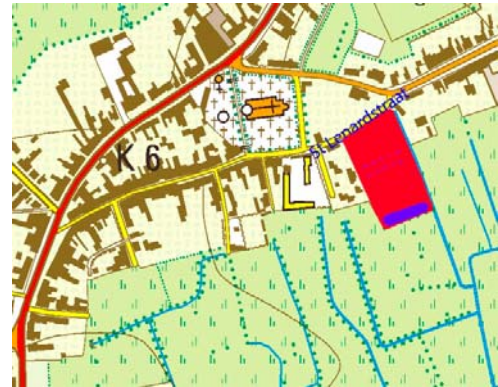

Fig. 11: topografische kaart met aanduiding van de gracht gevonden tijdens het proefonderzoek en de huidige vijver.

De sporen zijn niet van die aard dat een vervolgonderzoek (opgraving) geadviseerd wordt. Wel willen wij u wijzen op het decreet op de bescherming van het archeologisch patrimonium van 30 juni 1993 (en latere wijzigingen en uitvoeringsbesluiten), wat o.a. aangifte van eventuele vondsten inhoudt, indien er tijdens de werken toch nog onverwachte vondsten zouden worden aangetroffen.

7. Bibliografie

CORNAERT M. 1985: *Dudzele en Sint-Lenaart*.

<http://geo-vlaanderen.agiv.be/geo-vlaanderen/bodemkaart/>

<http://www.beeldbankbrugge.be/beeldbank/weergave/record/?id=86aa7536-bdda-40d6-b30e-dca304710704>

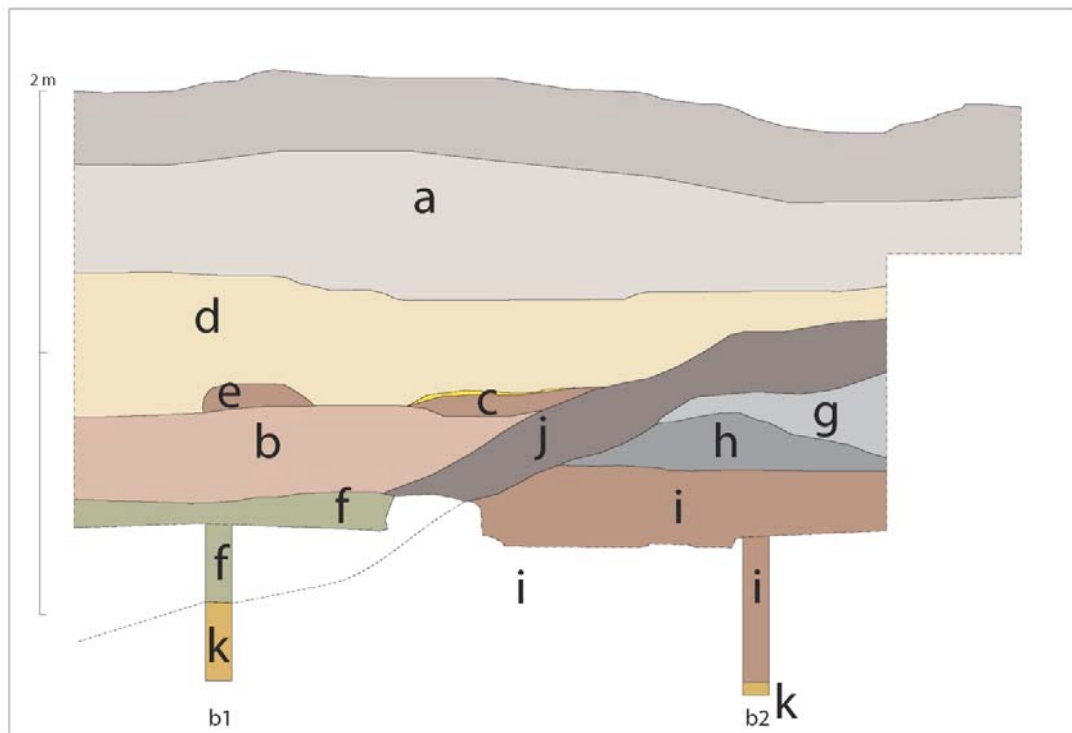
<http://www.degroenetente.be/>

8. Bijlagen

8.1. Bijlage 1: grondplan

8.2. Bijlage 2: coupe op de gracht

- a) Zand, bruin-grijs, met hk, mortel en baksteenfragmenten, kleien roestkleurige vlekken en enkele scherven. Vermengde, verstoorde grond, ophoging.
- b) Samengekoekt, verveend materiaal, gevormd op de bodem van de gracht na het in onbruik raken. Bruin, met klein lichtgeel laagje onderaan (in hetzelfde verveende materiaal). Vulling gracht. Geen vondsten.
- c) Samengekoekt, verveend materiaal, gevormd op de bodem van de gracht na het in onbruik raken. Donkerbruin, zwart met klein lichtgeel laagje bovenaan (in hetzelfde verveende materiaal). Vulling gracht. Geen vondsten.
- d) Zand, bruin-beige, met hk, mortel en baksteenfragmenten, kleien roestkleurige vlekken en enkele scherven. Vermengde, verstoorde grond, ophoging. Vulling van gracht bij het nivelleren van het opperhof.
- e) Lens, zand met verveend organisch materiaal, donkerbruin-zwart, zeer los en humeus.
- f) Klei, grijs-groen, zeer compact en vet, geen vondsten, vulling gracht.
- g) Klei, lichtgrijs, grote donkergrijze bioturbatievlekken. Natuurlijke bodem.
- h) Klei, lichtgrijs, kleine donkergrijze bioturbatievlekken
- i) Veen, donkerbruin zwart (V2)
- j) Zandige klei met HK stippen, stippen, enkele fragmenten en enkele hele bakstenen (X-14-6,5cm; X-15-7cm; X-21-10,5-5cm; 24-12-5cm; 22,5-12-6cm). Vulling van de gracht.
- k) Zand, donkerbruin. Pleistoceen.